

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

Woning /Kippenschuur gebouwd tegen voormalige
tuinmuur

Voormalige Tuinmuur
De Doornweg 15a
8035 PC ZWOLLE

Objectgegevens

Objectnummer: 3464
Monumentnummer:
Oorspronkelijke functie: 06 Delen van gebouwen, woonhuizen

Uitvoeringsgegevens

Inspectienummer: 3464.20.200675
Inspectie uitgevoerd door: [REDACTED]
Datum inspectie: 19-08-2020
Contactpersoon: [REDACTED]
Sleuteladres:
Digitaal: beavandevegte@planet.nl

telefoon : [REDACTED]
telefoon :

Inleiding

Stichting Monumentenwacht Overijssel en Flevoland is de uitvoerder van het werk van Monumentenwacht in Overijssel en Flevoland en lid van de Vereniging van Provinciale Monumentenwachten Nederland. Dit inspectierapport is tot stand gekomen volgens de uniforme en onafhankelijke Inspectiemethode van de gezamenlijke provinciale Monumentenwachten.

Toelichting

In afstemming met de [REDACTED] van het Oversticht is er een erfbezoek door ons gebracht.
Het betreft een erfbezoek waarbij de vraag was of er een bijzondere tuinmuur aanwezig is en wat hiervan de bouwkundige staat is.
Verdere afstemming/planvorming wat betreft de erfinrichting zal via haar lopen.
Monumentenwacht kan bij eventueel herstel van de muur bouwbegeleiding en verdere zaken oppakken zoals geschikte bedrijven benaderen/aandragen die deze werkzaamheden op een vakkundige wijze kunnen uitvoeren.

Bijlagen

- foto's bestaande toestand.

Uitgevoerde werkzaamheden door de Monumentenwacht

- overleg met eigenaar over de geschiedenis (vorige bewoner) en plannen rond dit erf;
- opname van de muur die nu als zijgevel dient van een later gebouwde stal/kippenschuur.

Verwerkte materialen

- geen.

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

Met u is ter plaatse gekeken naar de kwaliteit van de muur die thans een tussen/zijgevel vormt van een later tegen deze muur aangebouwde stal/kippenschuur.
Volgens uw informatie is door uw vader/schoonvader de stal en later woonhuis tegen de toenmalige tuinmuur gebouwd. Door verkaveling is de boerderij aan de Doornweg 15 verkocht en is op het achterliggende perceel een stal en later een woongedeelte gerealiseerd (15a).
Het bijzondere aan de muur is dat wij het sterke vermoeden hebben dat deze onderdeel is geweest van het naastgelegen huis Arnichem.

Voormalige tuinmuur

Uit nader onderzoek in diverse boekwerken blijkt dat het Huis Arnichem was voorzien van een ommuurde tuin/plaats.

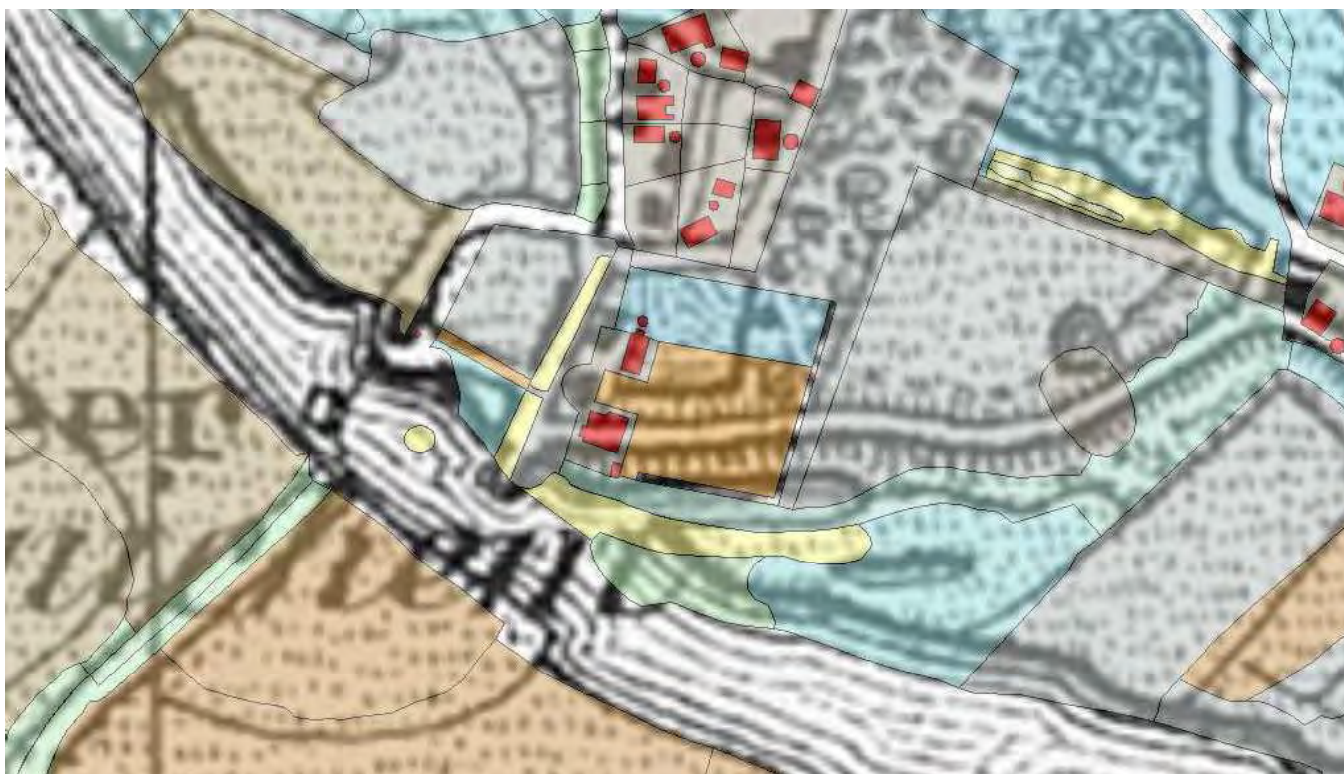
Hierbij een omschrijving uit *De Monumenten van geschiedenis en kunst Noord en Oost Salland* (door dr. E.H. Ter Kuile 1974) *Arnichem is een landhuis aan de rechteroever van de vecht tegenover de Nemelerberg. De hoofdgevel is het kubische huis is gericht op de Vecht.*

Aan de weerslijnen van deze hoofdgevel bevindt zich een ommuurde plaats, waarvan de linkse (Objectief) gelegen is voor de ingangszijde. Naast de ingang bevat de muur een steen met opschrift aangaande het leggen van de eerste steen in 1829 door Catharina Thomassen a Thuessink weduwe van Mr. H.A. Tobias. Het huis is thans 1968 onbewoond en verkeert in een onbevredigende staat van onderhoud.

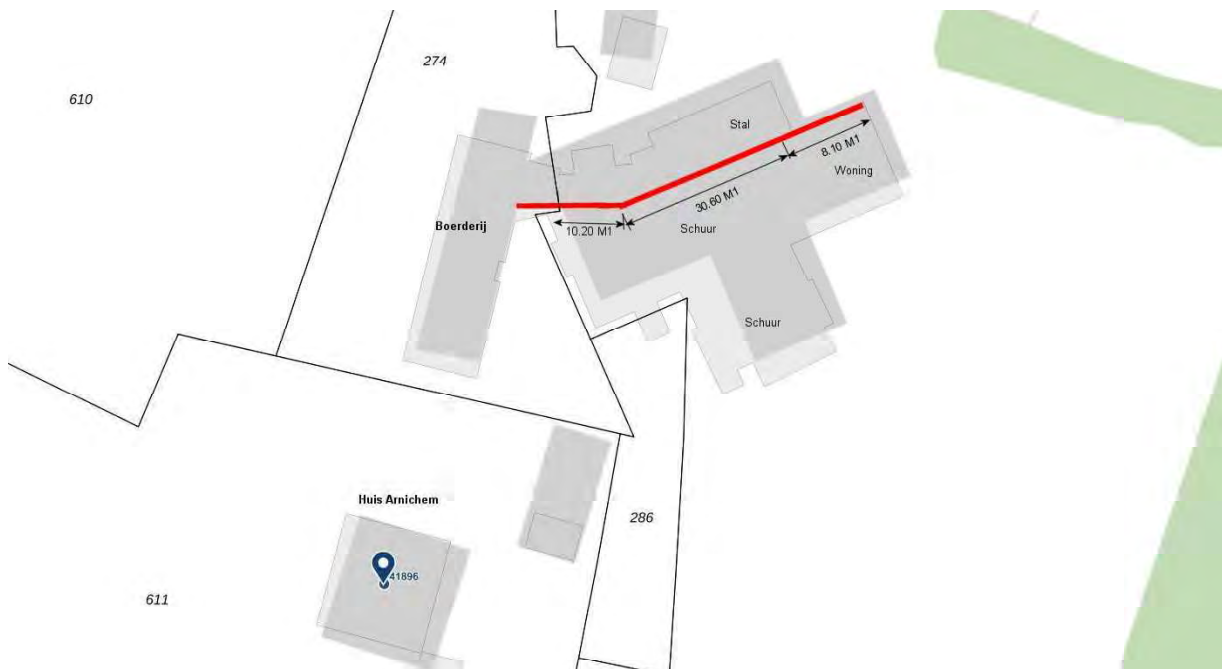
Foto, vanaf de plek waar nu de schuur staat met het hoofdhuis en hiernaast de boerderij en siertuin (foto uit 1930).

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

1 Kaartje van HisGis waarop Huis Arnichem en naastgelegen boerderij en in vierkant de ommuurde tuin.

Situatie muur in huidige bebouwing

2 Verkavelingskaartje met locatie van de voormalige tuinmuur (rood) en maatvoering.

3 Kaartje met situatie zoals deze is geweest voor de verkaveling van het landgoed.

De nummers 12 zijn de nog aanwezige schuurruimtes tegen de tuinmuur, evenals de houten loods die nog in de bosrand staat.

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

Overzicht hoogtekaart locatie op grondniveau

4 Hoogtekaart met locatie muur en gecodeerd in grondslag af te lezen binnentuin A-A.

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

Kwaliteit huidige muur zoals hij nu is opgenomen in het bouwwerk.

De huidige schuur is tegen de toenmalige tuinmuur geplaatst met houten spanten en dakconstructie voorzien van golfplaten.

Hiervoor is de hoogte van de muur plaatselijk verlaagd en aan de bovenzijde voorzien van een tussengoot (van het dak van de stal en aan de andere zijde van de muur gebouwde stalruimte).

Vermoedelijk was de tuinmuur aan de bovenzijde afgewerkt met een gemetselde platte rollaag of een ezelsrug zoals bij tuinen gebruikelijk.

De muur is opgetrokken uit handvormstenen in Waalformaat, de totale lengte van de muur die nog aanwezig is bedraagt een kleine 49 meter.

De muur is op enkele plekken anderhalf steens dik opgetrokken (35 cm dik) de gemiddelde hoogte loopt van 2,50 m¹ naar plaatsen van 2,30 m¹.

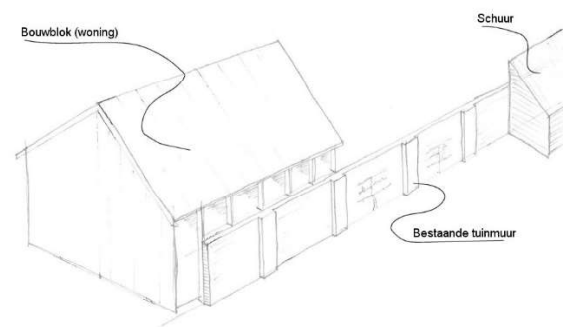
Op 2 plekken is de muur voorzien van deuropeningen voor toegang naar de achterliggende 2 aangebouwde vertrekken (Nr. 12 op het kaartje), en bij het woongedeelte zijn er enkele ramen in de muur aangebracht.

Deze aanbouwen zijn dus ook van dezelfde datering als de muur zelf en zouden ook in het plan opgenomen kunnen worden.

Bij de ontwikkeling rond de nieuwe erfindeling is het uit historisch perspectief wenselijk deze muur te behouden of in ieder geval een deel van deze muur met historie voor deze plek. Ook kan gedacht worden om op een of ander manier de muur in het nieuw te bouwen huis op te nemen als een verbindend element met het verleden, zoals ook destijds is gekozen om de muur te benutten voor de huidige stal.

Huidige tuinmuur met hiertegen de later gebouwde schuur

Voorstelschets integreren tuinmuur in totaal ontwerp

Werkzaamheden om de muur te behouden

Hiervoor zal de eventuele sloop van de huidige schuur met enige voorzichtigheid moeten plaatsvinden om de muur te laten staan, eerst moeten de balken die nu in de muur zijn opgelegd ontkoppeld worden alvorens de schoor gedemonteerd gaat worden.

De muur zal, al waar nodig, een tijdelijke steunconstructie moeten krijgen zodat stabiliteit tijdens de werkzaamheden gewaarborgd is.

Ons is niet bekend waar de eventuele nieuw te bouwen woning komt te staan, maar dat een groot deel van deze muur zou kunnen blijven staan is een meerwaarde voor deze kavel.

De muur zou op diverse delen een onderdeel kunnen vormen in de aanpassing/herbestemming van het huidige erf.

Zo zou het weer, zoals nu ook is gebeurd, een wand kunnen zijn van een nieuwe houten schuur die weer tegen een te restaureren deel van de tuinmuur komt te staan.

Beknorte werkomschrijving herstel tuinmuur geheel of gedeeltelijk:

- schuur met voorzichtigheid demonteren door spanten eerst door te zagen en rest schuur eerst te slopen;
- muur tijdelijk voorzien van een steun constructie;
- voet van de muur controleren op gebreken aan fundatie en waar nodig metselwerk herstellen;
- muur weer op 1 hoogte herstellen en voorzien van een platte rollaag of ezelsrug, dit kan als de muur deels ingekort gaat worden met de goede afkomende stenen;
- muurwerk wat in het verleden is voorzien van een kalkmortel raaplaag deze verwijderen en schoonmaken (niet stralen);
- gehele muur waar slecht delen voegwerk is, voorzien van een nieuwe kalk gebonden voeg (platvol gestreken);
- om de muur meer stabiliteit te geven is het een optie om deze weer te gebruiken als zijmuur van een nieuwe aanbouw voor (schuurruimte of op te nemen in de nieuwe woning).

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

Kosten inzet metselaar/voeger:

- globaal € 100,00 excl. btw voor herstel metsel en voegwerk tuinmuur
- Monumentenwacht kan na de demontage en als duidelijk is welk deel er blijft staan een verdere werkomschrijving en werkbegeleiding verzorgen (u bent nu lid van Stichting Monumentenwacht)

Ezelsrug.

Rollaag en afdekking met oud-Hollandse pannen.

Vervolg werkomschrijving:

- **Ezelsrug als platte laag**
Een ezelsrug is een sterk afwaterende afdekking op muren, bijvoorbeeld op tuilmuren. Deze afdekking kan men aanbrengen in de vorm van een platte laag op de muur of als een rollaag (verticaal gemetselde stenen). Bij gemetselde platte lagen metselt men de stenen op zijn plat in de vorm van de ezelsrug of voorziet men deze van een horizontale laag.
- **Ezelsrug als rollaag**
Bij een ezelsrug of platte laag is de rollaag overhoeks of als een platte laag boven op een muur gemetseld, met aan beide zijden een overstek. De beide schuine bovenzijden moeten overeenkomen met de koppenmaat van de toe te passen steen. Het overstek is ongeveer een kop. Hierdoor kan men een steens ezelsrug op een steens muur metselen, een anderhalf steens ezelsrug op een anderhalf steens muur, enzovoorts.
Men kan ook een ezelsrug met druiprand aanbrengen om het regenwater beter af te voeren. Hierbij steekt de kop over het onderliggende metselwerk.
De kern van de rollaag bestaat uit overhoeks geplaatste stenen of uit schuin behakte lagen (ook wel beertje genoemd). Vaak wordt bij een vulling van schuin behakte lagen minder zorgvuldig gemetseld, waardoor deze ezelsrug minder sterk is dan een overhoeks geplaatste rollaag.

Enkele voorbeelden waarbij de tuinmuur na herstel zou kunnen worden benut (los van de tuinmuur functie die hij sowieso heeft/kan terugkrijgen).

Klein schuurtje met plat dak of zoals hier met lessenaarsdakje

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

5 Voorbeeld van een tuinmuur met lei fruitbomen tegen de muur, hier tuinmuur met een zandstenen afdekking

6 Tuinmuur met een klein schuurtje zodat de muur meer stabiliteit en gelijk een functie heeft.

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

7 Tuinmuur met gedeeltelijk een kas komt veel voor bij landhuizen.

Foto's bestaande toestand

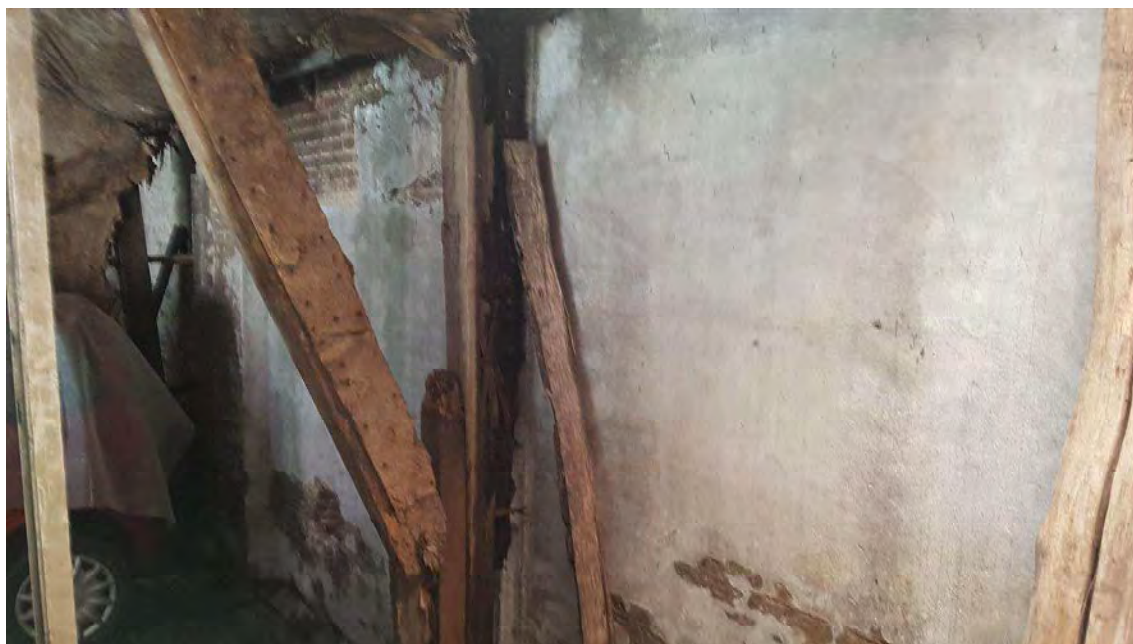

01 Gevel gezien in de stal met in het tuinmuurmetselwerk lisenen/steunberen.

02 Schoonmetselwerk voorzien van pleisterwerk zou ook kunnen duiden dat hier vroeger een kas tegen de tuinmuur heeft gestaan.

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

03 Overzicht muur met koppeling van de spanten van de schuur.

04 In slechte staat verkerende schuur, hier overzicht vanuit het woongedeelte naar achteren.

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

05 Tuinmuur is aan de bovenzijde ingekort waardoor er niet meer een duidelijke afwerking waarneembaar is.

06 Breedte van de steunbeer liseen is 57 cm.

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

07 Muur is opgetrokken in kruisverband en met kalkmortel gelegd en gevoegd.

08 Verbrede fundatievoet zichtbaar door wegspoelen grondslag door lekkende dakgoot.

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

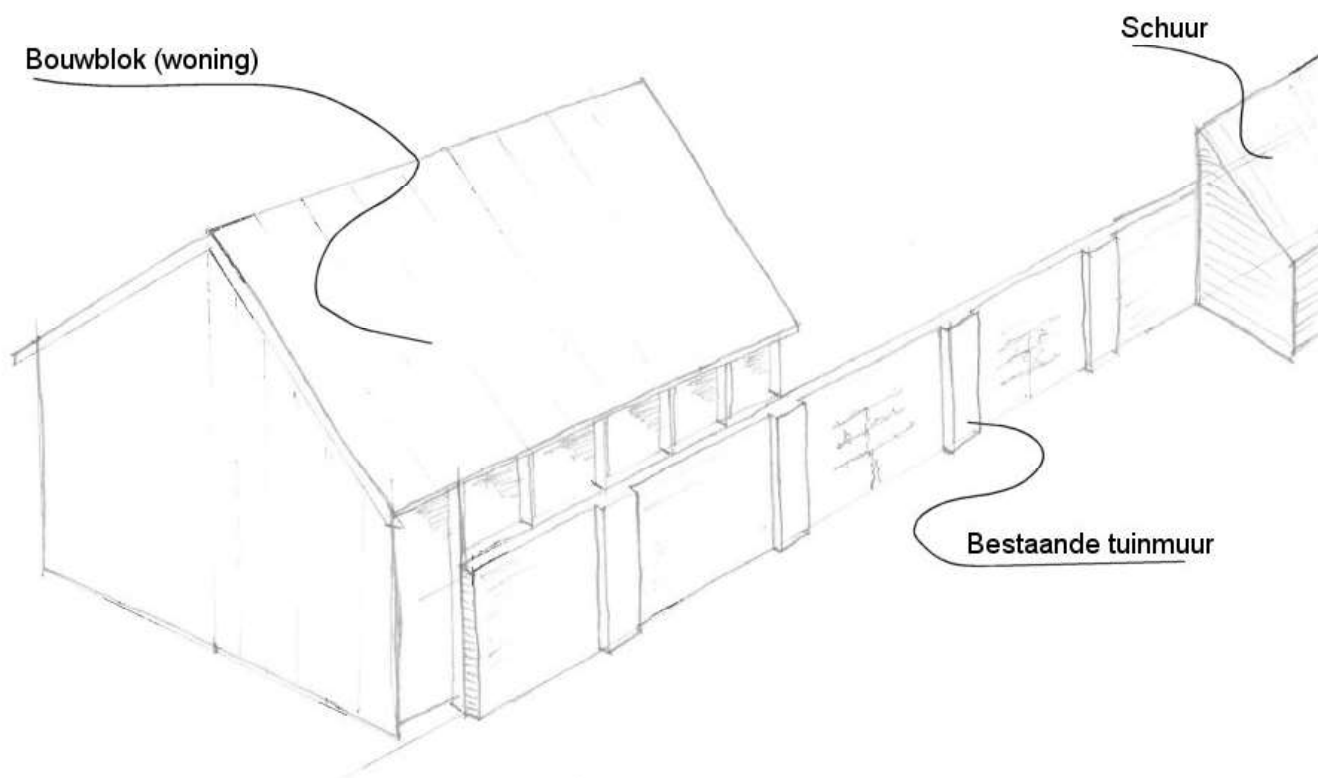

09 Door langdurige lekkage is de bovenzijde van de muur slecht door verwaterd en losliggend metselwerk, hieraan is het meeste herstel te verwachten in combinatie met rollaag afwerking.

10 Muur in de stalzijde ook deels voorzien van pleisterwerk.

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

Voorstelschets mogelijkheden tuinmuur intergreren in totaal ontwerp

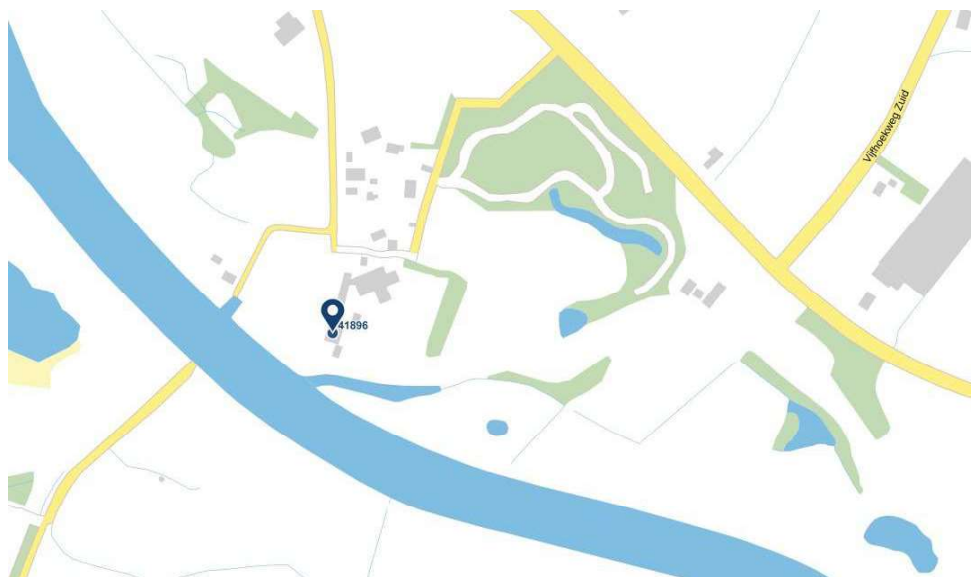
Door op de plek van de huidige woning ook de nieuwe te plaatsen behoudt de plek zijn historische ontwikkeling. Door de tuinmuur weer te gebruiken als blijvend duurzaam element blijft het verhaal op deze plek. Net als de voorouders gebruik maken van de middelen die voorhanden zijn.

Door de tuinmuur aan weerszijden te gebruiken ontstaat er een speels ontwerp met een knipoog naar de nu voorhanden zijnde schuren.

Eventueel zouden elementen van de oude schuren hergebruikt kunnen worden in de nieuw te ontwerpen opstallen.

Dat de muur onderdeel is geweest van het Huis Arnichem is aannemelijk, door latere verkaveling is dit minder zichtbaar geweest tijdens de beschrijving van het landgoed met parkaanleg.

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

Kaartje met aanduiding Rijksmonument Huis Arnichem onder nummer 41896 hierboven de schuur

ERF ADVIES / INSPECTIE (voormalige tuinmuur)

